

Martijn Eerens

The GIMP

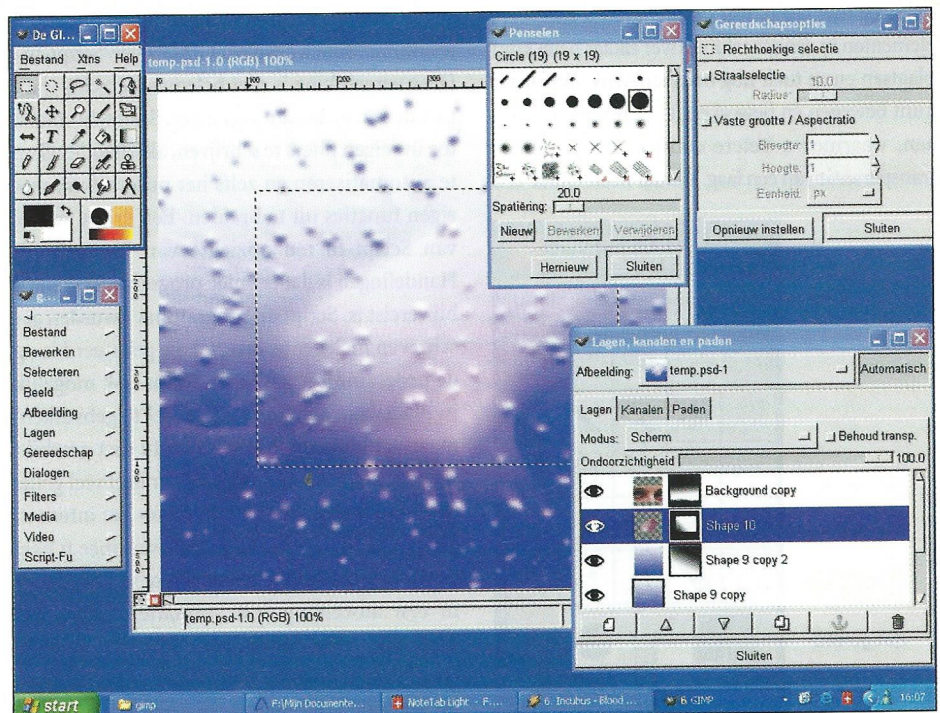
Beeldbewerken kan ook gratis

Een krachtig grafisch pakket, helemaal gratis! Dat klinkt te mooi om waar te zijn. Toch biedt 'the GIMP' (GNU Image Manipulation Program) een groot aantal krachtige functies, vergelijkbaar met die in dure grafische pakketten zoals Photoshop. Foto's retoucheren, illustraties en fotocomposities maken, maar ook de grafische elementen voor websites ontwerpen: met GIMP ligt het allemaal binnen handbereik. Dit voor het UNIX-platform geschreven

grafische pakket treft u aan in vrijwel elke grote Linux-distributie. Tegenwoordig is er ook een Windows-versie. Wij bekeken wat dit open source-programma voor u kan betekenen.

Het begon allemaal op de universiteit van Californië in augustus 1995. Spencer Kimball en Peter Mattis (S&P), twee studenten, besloten tijdens een schoolproject in plaats van een compiler een grafisch bewerkingspakket te ontwikkelen. In een kleine 10 maanden schreven ze de eerste versie van GIMP. Deze eerste openbare release, versie 0.54, kon al overweg met plugins en kanalen. Bovendien beschikte het programma over een functie om bewerkingen ongedaan te maken. Qua gebruikersinterface en functies is het een regelrechte Photoshop-kloon. Langzaam ontdekte een steeds groter publiek de magie van GIMP. Websites met tutorials schoten als paddestoelen uit de grond. Doordat het programma onder een open source-licentie (GPL) wordt uitgegeven, mag iedereen zijn wijzigingen in de code van het programma aanbrengen. Enthousiaste gebruikers stuurden hun verbeteringen naar bedenkers Spencer en

De GIMP for Windows in vol ornaat.

Tux, de beroemde Linux-mascotte, is gemaakt in GIMP 0.54. U leest er alles over op: www.isc.tamu.edu/~lewning/gimp.

Peter. Zo ontstond langzaam een gemeenschap rond GIMP. Dankzij deze groep actieve vrijwilligers wordt het programma nog immer doorontwikkeld en kan iedereen GIMP gratis gebruiken. Wat twee studenten ooit begonnen als een project voor school is inmiddels uitgegroeid tot een volwaardig grafisch pakket. GIMP is voor dagelijks gebruik een van de meest geschikte pakketten voor Linux en andere UNIX-smaken.

Wat kan GIMP?

GIMP is in de eerste plaats geschikt om 'bitmap-afbeeldingen' te bewerken. Dat wil zeggen dat het pakket afbeeldingen kan bewerken die bestaan uit pixels. Het programma beschikt over een breed arsenaal aan gereedschappen, verzameld in een werkbalk. Deze is vergelijkbaar met die van Photoshop.

Daarnaast bevat het programma een rijke collectie filters, waarmee u dezelfde effecten bereikt als de filters in Photoshop. Vervormen, vervagen, verkleuren of voorzien van lichteffecten, het kan allemaal met GIMP. Ook kan het pakket overweg met lagen, wat betekent dat u meerdere elementen in een afbeelding over elkaar heen kunt plaatsen en ze toch nog onafhankelijk van elkaar kunt bewegen en bewerken. U treft zelfs maskers aan, waarmee u betere controle hebt over de transparantie van een laag. Verder heeft GIMP een

grote hoeveelheid verschillende penselen en patronen voor u in petto. Wilt u meer? Geen probleem, want in een handomdraai maakt u uw eigen penselen en patronen aan. Met de plugin Gfig is het mogelijk in GIMP vectorafbeeldingen te maken.

Behalve statische afbeeldingen kunt u met GIMP ook animaties maken. Deze kunt u opslaan als geanimeerd GIF-bestand of als videobestand in het AVI-formaat. GIMP kan ook bewegende beelden inlezen in het MPEG-formaat. Hebt u een scanner? Geen probleem. GIMP gebruikt onder Windows zonder problemen de aanwezige drivers. Ook printen is geen probleem, mits u de verschillende lagen uit de te printen afbeelding eerst terugbrengt naar één enkele laag. Het programma print namelijk alleen de bovenste laag.

Zoals u ziet beschikt GIMP over veel functies die u normaal alleen terugvindt in de commerciële pakketten. Dankzij de modulaire opbouw van het programma is het bovendien relatief eenvoudig in de toekomst andere interfaces over GIMP heen te leggen, zodat het bijvoorbeeld een videobewerkingspakket of een wetenschappelijk grafisch pakket wordt. De techniek hierachter staat nog in de kinderschoenen, maar als u alvast een blik wilt werpen op de plannen voor videobewerking, kunt u terecht op film.gimp.org.

GIMP uitbreiden

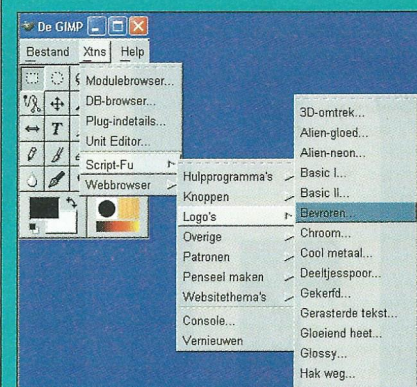
Waar Photoshop 'Handelingen' heeft om zaken te automatiseren, beschikt GIMP over 'Script-fu'. Deze vergelijking is niet helemaal terecht, want met de laatste kunt u veel meer. Script-fu staat u toe uw eigen filters te schrijven, allerhande zaken te automatiseren en zelfs het programma met eigen functies uit te breiden. Een groot nadeel van Script-fu ten opzichte van Photoshop's Handelingen is dat er enige programmeerkennis bij vereist is. Script-fu programma's worden geschreven in Scheme, een taal die gebaseerd is op de programmeertaal LISP. Het is ook mogelijk in plaats van Scheme Perl of Tcl te gebruiken, maar het blijft staan dat Script-fu niet geschikt is voor beginners. Gelukkig zijn er heel veel gratis kant en klare scripts te vinden op het internet. Zo zijn er bijvoorbeeld scripts waarmee u heel eenvoudig taartgrafiekjes maakt of van alle lagen in een afbeelding een animatie creëert. De 'Registry', een onderdeel van de website GIMP.org, is volledig gewijd aan scripts en plug-ins voor GIMP, die u daar gratis kunt down-

loaden. Deze uitbreidbaarheid is een van de sterke punten van het programma.

Nast Script-fu kent GIMP ook nog 'Net-fu'. Deze techniek lijkt op Script-fu, met als groot verschil dat Net-fu het mogelijk maakt GIMP via een website aan te sturen. Het programma draait dus op de server. Deze techniek wordt bijvoorbeeld gebruikt op de websites Cooltext.com en Flamingtext.com. Hier kiest u het type

Script-fu in actie

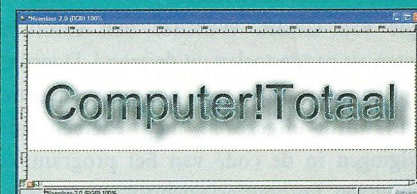
Hier ziet u hoe u met Script-fu scripts snel en eenvoudig resultaat boekt.

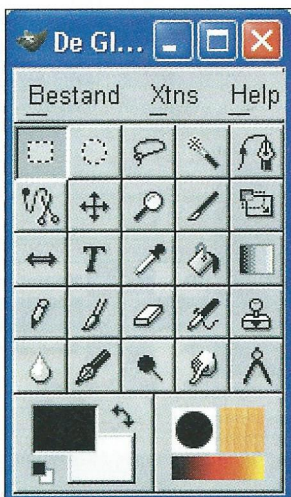
Kies in het menu 'Xtns' (staat voor 'extensions') voor de optie 'Script-fu/Logo's/Bevroren'.

Vul bij 'Tekst' de gewenste tekst in en bij 'Fontgrootte' de gewenste lettergrootte. Klik dan op 'OK'. Het script wordt nu uitgevoerd. Wacht tot het resultaat verschijnt.

En daar is het resultaat van slechts enkele muisklikken.

Het gereedschapspallet van GIMP.

afbeelding dat u wilt maken en voert u een aantal parameters in zoals bijvoorbeeld tekst en lettertype, waarna de server het bijbehorende script in GIMP aanroept en uitvoert. Het resultaat wordt in GIF-formaat weergegeven in uw browser. Het enige dat u dan nog hoeft te doen is het plaatje opslaan. Hoewel Net-fu interessante mogelijkheden biedt, wordt het nog bijna nergens gebruikt.

GIMP vergeleken

De vergelijking tussen GIMP en Photoshop is gauw getrokken, al is het maar omdat de meeste functies en gereedschappen bijna rechtstreeks zijn overgenomen van dit commerciële pakket. Bovendien hebben beide pakketten een steile leercurve: zowel in Photoshop als GIMP is het even zoeken als u een handeling wilt verrichten. Zaken als het maken van een laagmasker werken in GIMP net even lastiger dan in Photoshop of bijvoorbeeld Paint Shop Pro. Deze leercurve komt het resultaat wel ten goede, want door er mee te werken leert u het programma doorgronden. Verwacht echter niet het programma binnen een dag volledig onder de knie te hebben. Bijkomend voordeel van het feit dat GIMP een Photoshop-kloon is, is dat u de meeste tech-

nieken en trucs die u onder Photoshop gebruikt, ook kunt toepassen in GIMP.

In GIMP kunt u niet al te complexe Photoshop-bestanden openen en bewerken. De lagen en de meeste laag-effecten blijven hierbij behouden. Wilt u op professioneel niveau grafisch bezig zijn, dan heeft GIMP een grote beperking. Het programma ondersteunt namelijk geen CMYK-kleurindeling, die in de wereld van het drukwerk vaak gebruikt wordt. GIMP biedt wel goede ondersteuning voor web-afbeeldingen.

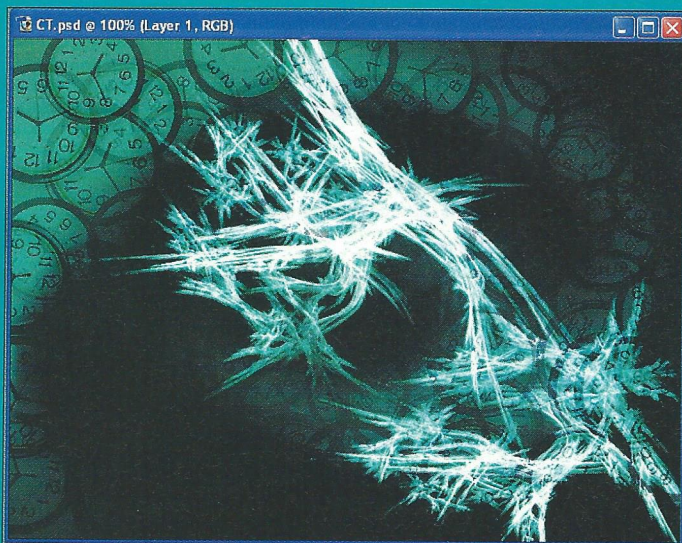
Ook animaties zijn relatief simpel te maken. Zo kent het pakket, net als het bij Photoshop geleverde animatie-programma ImageReady, de mogelijkheid de inhoud van de diverse lagen te distribueren naar animatieframes. GIMP gaat bovendien een stuk zuiniger om met uw kostbare RAM-geheugen dan Photoshop of Paint Shop Pro. De GIMP gebruikt gemiddeld 10 keer zo weinig werkgeheugen als Photoshop. Ook in dat opzicht is het programma bijzonder geschikt voor de thuisgebruiker, die over het algemeen

Waar haalt u GIMP?

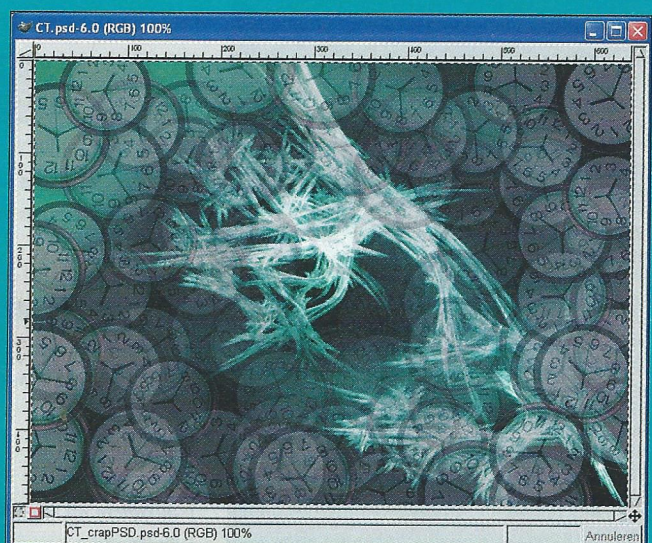
Om GIMP onder Windows te installeren moet nogal wat werk worden verricht, ware het niet dat fanatieke ontwikkelaars een Windows Installer beschikbaar hebben gesteld, die u zo van het net kunt plukken. Er zijn meerdere versies in omloop. Op WinGIMP.org is een 11 MB grote versie te downloaden, maar deze versie is niet compatibel met de meeste updates van het programma. Een beter exemplaar vindt u op www2.arnes.si/~sopjsimo/gimp. Hier bestaat de installatie uit 2 bestanden. Het eerste bestand dat u moet downloaden en installeren is GTK+, de grafische kern van GIMP. Vervolgens downloadt u de Windows Installer van GIMP (versie 1.2.3). Deze versie is eenvoudig van updates te voorzien. Standaard biedt GIMP geen ondersteuning voor het GIF-formaat en LZW-compressie. Dit komt door een patent dat Unisys op deze technieken heeft. U kunt ondersteuning voor deze formaten alsnog gratis toevoegen, door er plugins voor te downloaden van de site waar ook de Windows Installer te vinden is. Als de ondersteuning voor deze compressiemethoden wel standaard in GIMP zou zitten, zou het programma niet meer gratis verspreid kunnen worden. Een noodzakelijk kwaad dus.

Compatibiliteit

In veel situaties is het handig dat programma's met elkaars bestandsformaten overweg kunnen. Daar hebben de makers van GIMP zeker bij stilgestaan. Het is namelijk mogelijk Photoshop-bestanden te openen in GIMP. Dit gaat niet helemaal perfect, zoals u in bijgaande afbeeldingen kunt zien. Met de diverse in deze afbeelding gebruikte laag-effecten wordt slecht omgesprongen, zodat het geïmporteerde resultaat heel anders oogt dan het origineel. Zolang u uw Photoshop-bestanden simpel houdt (geen complexe maskers of laag-effecten), kan GIMP er prima mee overweg. GIMP presteerde qua compatibiliteit met Photoshop bij dit bestand (CT.psd) wel beter dan grote neef Paint Shop Pro. Die kan het bestand überhaupt niet openen. Helaas kunnen zowel Photoshop als Paint Shop Pro het GIMP .xcf-formaat niet lezen. GIMP kan wel overweg met het Paint Shop Pro-formaat .psp.

Het originele bestand, 'CT.psd' in Photoshop

Doordat GIMP niet goed met de laag-effecten in Photoshop 7 overweg kan, ziet het bestand 'CT.psd' er in GIMP heel anders uit.

niet over het nieuwste van het nieuwste systeem beschikt. Plugins of filters voor Photoshop en ander grafische pakketten zijn meestal voorzien van een fiks prijskaartje. Bij GIMP zijn deze vrijwel altijd gratis. Zeker voor de thuisgebruiker is dit een groot voordeel.

In tegenstelling tot Paint Shop Pro of Photoshop draait GIMP op veel verschillende platformen. Zo zijn er versies voor Linux, Solaris, Mac OS, Mac OS X, OS/2 en natuurlijk Windows. Dit betekent dat wanneer u eens van platform mocht veranderen, u GIMP gewoon kunt blijven gebruiken. De stabiliteit van Gimp is in orde. Onder Windows komen crashes vaker voor dan onder Linux, maar dat mag nauwelijks verbazing wekken.

Om GIMP tot een succes te maken onder een breed publiek heeft het programma meer nodig

dan alleen programmeurs die de code van het programma verder ontwikkelen. Ook interface-ontwerpers zullen hun bijdrage moeten leveren aan de ontwikkeling van het programma. Duidelijk is dat GIMP niet over het team interface-ontwerpers beschikt dat Adobe aan Photoshop heeft laten sleutelen. Er zitten domme fouten in de interface, zoals inconsistentie in de menu's. Zo ontbreekt de optie Opslaan in het menu Bestand (opslaan kan alleen via de rechter muisknop). Bovendien is het 'Layer'-palet veel te groot en worden de instellingen van de interface niet fatsoenlijk opgeslagen bij het verlaten van GIMP. Aan zulke zaken is goed te merken dat het pakket zijn oorsprong kent als een programma 'dóór programmeurs, vóór programmeurs': technisch zit het fraai in elkaar, maar de afwerking laat te wensen over.

Een ander nadeel van GIMP onder Windows is dat elk palet in de taakbalk zijn eigen venster heeft. Wanneer u onder Windows dus overschakelt naar een ander programma om daarna weer terug te keren naar GIMP, moet u eerst alle paletten weer naar voren halen. Een ondoordachte bijwerking waar de ontwikkelaars in

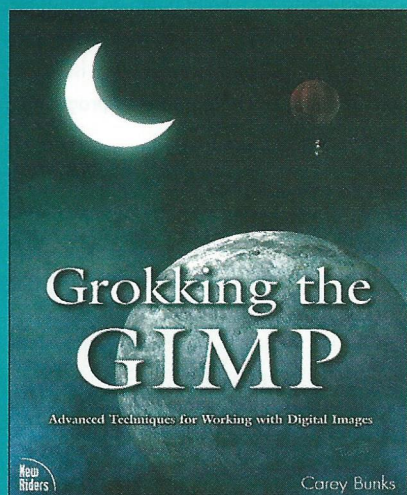
nieuwe versies eens aandacht aan mogen schenken. Onder Linux is dit gebruik van een apart venster voor ieder paneel overigens geen bezwaar, want onder bijvoorbeeld de KDE desktop beschikt de gebruiker over meerdere bureaubladen. Er kan dus makkelijk een apart bureaublad aan GIMP gewijd worden. Onder Windows is het misschien een idee om een bureaubladmanager te installeren, waardoor ook Windows over meerdere bureaubladen kan beschikken.

Door de gebrekkige interface kan het geen kwaad als u zich het gebruik van sneltoetsen eigen maakt. Uiteindelijk staat en valt een grafisch pakket naast de mogelijkheden met het gemak waarmee u het programma weet te bedienen. Aan de geboden technieken zal het bij GIMP niet liggen, maar de gebruiksvriendelijkheid is voorlopig nog laag.

Conclusie

GIMP beschikt over krachtige mogelijkheden, maar door het gebrek aan zaken als ondersteuning voor CMYK, de gebrekkige interface en de complexiteit van Script-fu zal het Photoshop op de professionele markt nog lang niet van zijn troon stoten. Deze nadelen gelden uiteraard ook voor u als thuisgebruiker, maar als u liever niet duizenden guldens uitgeeft aan een gedegen grafisch pakket is GIMP zeer zeker geschikt. Het programma beschikt over genoeg functies en gereedschappen om een brede gebruikersgroep tevreden te stellen. De GIMP heeft net als ieder pakket zijn voor- en nadelen, maar het feit dat het gratis is, maakt veel goed en verheft het boven veel commerciële software. Downloaden en installeren dus! ◀

Werken met GIMP

GIMP kost u niets: zelfs de handleiding is gratis.

Mede doordat GIMP een product van de open-source gemeenschap is, is er veel documentatie beschikbaar. Er zijn veel websites waar u tutorials over werken met GIMP kunt vinden, maar eentje springt er echt uit: GIMP-savvy.com. De makers van deze site hebben een 352 pagina's tellend boek geschreven, 'Grokking the GIMP'. Dit boek is zowel in papieren vorm uitgebracht als op de website geplaatst. U kunt het boek op GIMP-savvy.com downloaden in HTML-formaat. Andere boeken over GIMP zijn:

"GIMP in 24 uur", door Joshua Pruitt & Ramona Pruitt, ISBN 90-430-0271-2

"GIMP kort en krachtig", door Sven Neumann, ISBN 90-395-1639-1

"GIMP", door Carey Bunks, ISBN 90-430-0255-0

Meer tutorials vindt u in het kader De webadressen.

GIMP op Computertotaal.nl

Behalve in het blad besteden wij ook op onze website aandacht aan GIMP. Op Computertotaal.nl leggen we in een aantal eenvoudige stappen uit hoe u GIMP onder Windows installeert, inclusief ondersteuning voor het opslaan van bestanden met GIF-compressie. Verder vindt u op onze site een cursus 'Werken met GIMP', waarin de interface en het gebruik van de gereedschappen helder wordt uitgelegd.

De webadressen

Algemene links

GIMP for Windows homepage	http://www.gimp.org/win32
GIMP for Windows installer	http://www2.arnes.si/~sopjsimo/gimp
The Registry	http://registry.gimp.org
GIMP Wish List	http://jerhard.org/computers/contribute/gimp/

Werken met GIMP

GIMP-savvy	http://www.gimp-savvy.com
Wingimp.org tutorials	http://www.wingimp.org/tutorial
Meer tutorials	http://emptyrean.lib.ndsu.nodak.edu/~nem/gimp/tuts
Meer tutorials	http://www.nuclecu.unam.mx/~federico/gimp
Meer tutorials	http://at8.abo.fi/~mwikholm/com/gimp/tutor

Script-fu en Net-fu

Cooltext	http://www.cooltext.com
Flamingtext	http://www.flamingtext.com
Alles over Script-fu	http://scam.xcf.berkeley.edu/~GIMP/script-fu/script-fu.html